

sarah@klassekampen.no

TEATER & scene

TEATER I KLASSEKAMPEN:

Gjennom hele året anmelder Klassekampen aktuelle premierer på norske scener. Våre kritikere kan kontaktes på teater@klassekampen.no.

Vi trykker også essays og intervjuer om norsk scenekunst.

Tips til våre teatersider kan rettes til Sara Hegna Hammer: sarah@klassekampen.no

Therese Bjerneboe
Teaterkritiker og redaktør for Shakespearetidsskriftet

Idalou Larsen
Teaterkritiker, kulturjournalist og oversetter

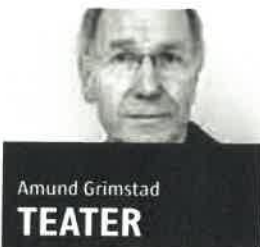

Amund Grimstad
Teaterkritiker og arkitekt

GRAVFERDSSONGAR: Frå eit typisk narkomøbel framfører Joachim personlege og vakre gravferdsballadar frå han som overlevde. FOTO: DAG JENSEN

Innsikt og refleksjon

Amund Grimstad
TEATER

«Fire begravelser og et bryllup»

Teater Ibsen, Skien
Av og med Morten Joachim
Scenografi: Hans Georg Andersen
Regi: Aslak Moe

MELDING

Ei sterk og sjølvbiografisk historie, formidla klokt og med stor innsikt.

Morten Joachim er instruktør og dramatiker. Han er ikkje skodespelar. Likevel står han nå åleine på scena og gjer sitt livs rolle. Han spelar seg sjølv.

Joachim tilbrakte dei første vekene av livet i kuvøse på grunn av heroinabstinensar. Han vaks opp hjå mormora, medan den biologiske faren sat i fengsel, og med mor og stefar som narkomane. I voksenalder, men ennå relativt ung, opplevde han i løpet av få år først at den tre år yngre broren døydd på grunn av ein overdose, for så å miste både dei biologiske foreldra og stefaren. Joachim har hatt ein ganske spesiell oppvekst, og nå har han sjølv skrive og

dramatisert si eiga historie, og presenterer ho i eit intenst og gripande forteljar-teater: Klokt, reflektert og heldigvis også med mye humor.

Det er mange som har nytta ulike kunstnarlege media som romanar, film eller drama for å arbeide seg ut av eiga sorg eller traume. Men der er ikkje Joachim. Det stadiet har han passert for lengst, og her får vi i staden ein uvanleg reflektert og innsiktsfull rapport om oppvekst og liv saman med tungt rusavhengige familie-medlemmar.

Scena er relativt nakne, eit draperi, ein gitar og ein reclinær i svart skinnimitasjon, ifølgje Joachim det typiske narkomøbel. Utan noko å stø seg til, fortel han personleg, innlevande og særst nær, men aldri spesielt privat og utan noka form for føleri, om livet sitt. Vi tar til når han anar uråd og bryt seg inn hjå stefaren for å finne han død, før han hoppar fram og attende i sitt eige liv og historie og fortel inngåande, men med både distanse, varme og empati om bestemora som freista å gi guten eit godt fundament, men som ikkje alltid gjorde rett, om foreldra og stefaren, og om tilhøvet til den yngre broren.

Han går nært innpå dei alle, men med unntak av seg sjølv, er han likevel aldri utleverande. Mot seg sjølv er han derimot nådeløst ærleg. Heilt nøkternt fortel han om dei to reaksjonsmønstra han vekslar mellom, det

bereknande, og det emosjonelle.

Livet hans har openbert vore motsetnadsfylt, og denne dualismen gjer framsyninga tidvis også ganske humoristisk. Først og fremst greier han å halde ein god balanse ved at presentasjonen på same tid både er særst nær og personlig, men likevel held den naudsynte reflekterande distansen. Men også andre kontrastar står i kø. Her er sinne og kjærleik, styrke og avmakt, sorg og humor i ei blanding dei fleste av oss heldigvis er skåna for.

Joachim er ikkje skodespelar, og freistar heller ikkje å framstå som det. I staden spelar han på autentisitet og å vere nådeløst ærleg. Sceneskifta skjer ved enkel lyssetjing og små forflyttingar på scena, og når dei tragiske tar til å bli for sterke, set han seg med gitaren og framfører nydelege balladar han har laga til dei ulike gravferdene.

«Fire begravelser og ett bryllup» er blitt ei uvanleg sterk forteljing om dei som blei for svake til å overleve. Mantraet er at same kor mye hjelp du får, må du likevel vere sterk nok til å fikse livet ditt sjølv. Framsyninga blir nå vist i Skien i to veker for så å turnere i Telemark ut april. Men, hallo Riksteatret og alle institusjonsteatra våre: Dette er ei teateroppleving som fortener eit langt større publikum.

Amund Grimstad
amund@amund.info

Skremi

Idalou Larsen
TEATER

«Herr Marmelade»

Det Norske Teatret, Scene 3, Oslo
Av: Noah Haidle
Oversatt av: Gunstein Bakke
Regi: Glenn André Kaada
Med: Sara Khorami, Rolf Kristian Larsen, Espen Reboli Bjerke m.fl.

ANMELDELSE

Dyktige skuespillere og god regi understreker at «Herr Marmelade» er en mangelbunnet og nyskapende teatertekst.

Scene 3 er full av ulike kosedyr, og midt i blant dem sitter en barnlig Sara Khorami og leker i det vi tilskueren inntar plassene våre. Lysene dempes, og en velkledd herre med stresskoffert (Ola G. Furuseth) dukker opp. De første replikkene kan tyde på at han kanskje kommer som lege eller psykolog, men de to har ikke

satte Det Norske Teatret opp «Lucky Happiness Golden Express», diplomoppgaven til den svenske registudenten Jesper Berglund. «Herr Marmelade» fra 2004 er Haidles debutstykke, på én og samme tid en foruroligende tragisk fortelling om en fireåring som er utsatt for omsorgssvikt, og en treffsikker komisk satire over forholdet mellom mann og kvinne i vår tid.

Store deler av stykket utspiller seg i Lucys fantasiverden, og her lar Noah Haidle bevisst fireåringen oppføre seg og snakke som en voksen kvinne. Samtidig reagerer hun infantilt på situasjonene hun fantaserer fram, og det er nettopp denne infantile, men for så vidt helt realistiske atferden som fører til mange vittige og morsomme opptrinn.

I den virkelige verden er Lucys situasjon derimot langt fra morsom. Foreldrene ble skilt da hun var to år gammel, og moren er mer opptatt av å få kloa i menn enn av å ta seg av datteren. Den kvelden vi følger Lucy, blir hun tilfeldigvis kjent med femårige Larry, også han et ensomt og vanskjøttet skilsmissebarn. Men i motsetning til Lucy har ikke han evnen til å drømme seg bort, og hans bandasjerte håndledd skyldes at han er «den yngste som nokon gong har forsøkt å ta livet av seg i New Jersey».

De to får kontakt, og sluttscenen antyder at

«Den som bærer forestillingen, er Sara Khorami i rollen som Lucy»

snakket sammen lenge før vi skjønner at Lucy rett og slett dikter opp scenen som utspiller seg mellom dem. Det bekreftes når Lucys mor (Ulrikke Hansen Døvingen) dukker opp og tydeligvis har godtatt at den fire år gamle datteren har en fiktiv lekekammerat ved navn herr Marmelade.

I fjor var første gangen et stykke av amerikanske Noah Haidle ble spilt i Norge. Da

vennskapet mellom dem kanskje kan bringe Lucy ut av sitt fiktive univers. Det er nemlig i ferd med å forvandle seg til et mereritt, og til å bli mer og mer likt den voksne verden hun har villet dikte seg bort fra. Denne verdenen bygger på hennes egne sørgelige erfaringer om vold, rusmisbruk og brutte løfter som en del av hverdagslivet – når hun for eksempel lar herr Marmelade rase over et spebarn som skriker, bygger